

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
Відділ освіти Волноваської РДА
Ольгинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

**«Формування інформаційної
компетентності учнів»**

Заступник директора з НВР
Ольгинської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Кутненко Наталя Вікторівна

2013

Хто володіє інформацією, той володіє світом.

Натан Ротшильд

На сучасному етапі розвитку цивілізації, в епоху глобальної інформатизації бурхливо розвиваються комп'ютерна техніка та інформаційні технології, що стимулює розвиток **інформаційного суспільства**. Інформація охоплює дедалі більше галузей і стає однією з головних людських цінностей та основним ресурсом майбутнього.

Процес інформатизації системи освіти висуває нові вимоги до учасників навчально-виховного процесу у сфері підвищення інформаційної компетенції та інформаційної культури. Зростає значущість інформаційної компетенції вчителів школи, які здійснюють свою професійну діяльність в умовах широкого впровадження засобів інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) в освітній простір школи.

Характерною рисою сучасного стану розвитку суспільства є швидке проникнення інформаційних технологій в усі сфери громадського життя, що викликає необхідність адаптації школи до нових життєвих реалій. Нові інформаційні технології все ширше використовуються як суспільний продукт, який забезпечує інтенсифікацію всіх сфер економіки, прискорення науково-технічного прогресу, розвиток педагогічної науки, демократизацію суспільства.

Сьогодні велика увага приділяється **формуванню інформаційної компетентності учнів**. І це цілком виправдано тим, що інформація і наукові знання стали чинниками, що визначають загальний стратегічний потенціал суспільства. Завдання вчителя полягає в тому, щоб навчити дітей самостійно шукати і освоювати знання, які необхідні для підготовки їх до успішного життя в інформаційному суспільстві.

Інформаційна компетентність- це добра обізнаність у світі інформації. Як зазначено в «Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа)", освіта ХХІ ст. - це освіта для людини. Її стрижень - розвиваюча, культуротворча домінанта, виховання відповідальної особистості, яка здатна до самоосвіти і саморозвитку, вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання і вміння для творчого розв'язання проблем, прагне змінити на краще своє життя , життя своєї країни.

У чому ж полягає діяльність вчителя та учнів під час формування інформаційної компетентності учнів?

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ. Стимулює роботу з різними джерелами знань, готує завдання пов'язані з аналізом таблиць, схем, діаграм, графіків тощо. Надає консультації щодо опрацювання матеріалів підручника, забезпечує спільні обговорення, вчить складати плани, стискати і розгортати інформацію. Вчить створювати пам'ятки, ділові папери, доповіді, власні презентації. Залучає учнів до позакласної роботи з предмету, участі у проектній діяльності.

ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНЯ. Залучає до своєї праці різні джерела знань, обирає ті які потрібно, створює доповіді, буклети, комп'ютерні презентації. Виносить плоди своєї праці на обговорення, вчиться робити аналізи, відтворює їх у графіках, діаграмах робить певні висновки. Слідкує за подіями в світі і вчиться орієнтуватися в процесах зміни суспільства.

Виходячи з існуючих рівнів засвоєння учнями як навчального матеріалу, так і будь-якої інформації взагалі, можна визначити етапи формування інформаційних компетентностей, які має проходити учень під час роботи з інформацією:

- **ознайомлення** - учень визначає кількість інформації з проблеми та можливість її опрацювання;
- **репродукція**- учень вивчає масив інформації з проблеми, накопичує її;
- **перетворення**- критичне осмислення масиву інформації, порівняння фрагментів з різних джерел однієї тематики, визначення їх достовірності;вилучення робочої інформації: її узагальнення;
- **творчий етап** - створення власного інтелектуального продукту на основі отриманої та перетвореної інформації: формулювання гіпотез, їх перевірка і доведення, створення власних теорій. написання творчих робіт, художніх творів.

Інформаційна компетентність учнів початкової школи : уміти працювати з підручником, словниками, пам'ятками; уміти користуватися художньою літературою, картами, таблицями, репродукціями; уміти опрацьовувати інформацію на підставі аналізу, синтезу, порівняння; уміти працювати з комп'ютером. Уже в наступному навчальному році учні 2-х класів будуть вивчати новий предмет « Сходинок до інформатики ».

В умовах збільшення інформаційних потоків та інформатизації суспільства головний акцент повинен бути зроблений на те, щоб перетворити комп'ютер на робочий інструмент.

Навчання за допомогою комп'ютера дає більш ширші можливості передачі інформації. Будь-яке навчання пов'язано із сприйняттям, аналізом та накопиченням інформації. Наочність, можливість побачити відіграє велику роль у зацікавленості й розумінні матеріалу. Тому традиційні плакати, стенди, роздаткові картки можуть бути замінені яскравою комп'ютерною графікою і навіть рухомими динамічними моделями процесів, що розглядаються.

Сучасний урок неможливий без використання ІКТ.Учитель не може знаходитися в стороні від цих процесів. Впровадження ІКТ проходить по шляху накопичення методичного матеріалу кожним учителем у рамках свого предмета. Сьогодні вчитель має можливість досить широко

використовувати інформаційні та комунікаційні технології на уроках з кожного предмету.

Які можливості використання комп'ютерних технологій у навчально-виховному процесі.

Серед новітніх інформаційних технологій особливе місце посідає в школі система інтерактивних мультимедійних технологій, яка допомагає створити в навчальному середовищі закладу своєрідні лабораторії з вивчення предметів. Використання інтерактивної дошки на уроках відкриває можливість художнього самовираження не тільки для педагога, а і для учня. Зацікавленість і доступність подачі матеріалу значно підвищують можливість учня у здобутті нових знань.

Найголовніша перевага інтерактивної дошки - її естетична й динамічна структура, що відповідає запитам молодого покоління. Використання інтерактивної дошки на уроці стає додатковим фактором організації уваги учня й у силу наявності якісного візуального ряду - підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу з будь-якої шкільної освітньої програми.

Світ, в якому ми живемо суттєво відрізняється від того, що був 15-20 років тому - він змінюється вчетверо швидше. Наші діти народжуються і живуть в умовах інформаційного суспільства, інформаційного середовища й іншого досвіду в них вже немає. Щоб скористатися його перевагами, нам, вчителям, необхідно переосмислити самоцінність знань та самодостатність учителя як джерела інформації, необхідно вирішити проблеми, пов'язані з технологією комп'ютерного навчання, ефективно використовувати їх у конкретних ситуаціях, що виникають у навчальному процесі.

Творчий колектив нашої школи добре усвідомлює необхідність змін, а отже активно впроваджує інтерактивні технології в своїй роботі.

Підготовка до будь-якого уроку з використанням ІКТ, звичайно, кропітка, що вимагає ретельної переробки різноманітного матеріалу, але вона стає творчим процесом, який дозволяє інтегрувати знання в інноваційному форматі. А видовищність, яскравість, новизна комп'ютерних елементів уроку

в поєднанні з іншими методичними прийомами роблять урок незвичайним, захоплюючим, що запам'ятовується, підвищують престиж вчителя в очах учнів.

Під час роботи на уроці, вчитель виступає у ролі одностороннього та помічника для учнів. Це сприяє покращенню стосунків між учнем і вчителем та виходу за рамки протиставлених сторін. Як відомо, діти найчастіше ототожнюють ставлення до вчителя і до предмета. Тому так важливо встановлення емоційних зв'язків між учнями та їх вчителями.

Традиційно мультимедійний проектор, мультимедійна дошка використовуються також класними керівниками для демонстрації фільмів, презентацій під час виховних заходів, свят, батьківських зборів/

Для формування інформаційної компетентності учнів в нашій школі проводяться факультативні заняття **«Основи комп'ютерної грамоти»(5-бкл.)**. Учні 11 класу вивчають курсзавибором **«Основи візуального програмування»**. Учні 2-11 класів приймають участь в конкурсах «Бобер», «Патріот», «Колосок», «Кенгуру», «Гринвіч» та ін. Займають призові місця в творчих та дослідницьких конкурсах, предметних олімпіадах тощо.

Задача сучасної освіти - підготувати підрастаюче покоління до життя й професійної діяльності в новому, високорозвиненому інформаційному середовищі, ефективному використанню її можливостей. Перетворення сучасної цивілізації в інформаційне суспільство актуалізує, перш за все, проблему формування інформаційної компетентності особистості, яка стає визначальним чинником ефективності її трудової діяльності і повсякденного життя.

Відмінною рисою освітніх стандартів, що розробляються сьогодні є новий підхід до формування змісту та оцінці результатів навчання на основі принципу: від **«знаю і вмю»** - до **«знаю, вмю і вмю застосовувати на практиці»**.

Інформаційно-комунікаційні технології

Ми повинні виховувати так, щоб дитина почувала себе шукачем і відкривачем знань. Тільки за цієї умови одноманітна, напружена, стомлююча робота школяра забарвлюється радісним почуттям і може принести маленьким людям переживання творця

В.О. Сухомлинський